

Regeringens proposition

1999/2000:51

Lag om radio- och teleterminalutrustning, m.m.

Prop.

1999/2000:51

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 20 januari 2000

Göran Persson

Mona Sahlin
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny lag om radio- och teleterminalutrustning samt vissa ändringar i lagen (1993:599) om radiokommunikation och telelagen (1993:597) med syfte att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse.

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 8 april 2000, då direktivet skall börja tillämpas i medlemsstaterna.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om radio- och teleterminalutrustning	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:599) om radiokommunikation	8
2.3	Förslag till lag om ändring i telelagen (1993:597)	14
3	Ärendet och dess beredning.....	17
4	Nuvarande ordning	18
4.1	Nationella bestämmelser	18
4.2	Teleterminaldirektivet	18
5	Regeringens förslag till lagstiftning för genomförande av direktiv 1999/5/EG	19
5.1	1999 års direktiv om radio- och teleterminalutrustning	19
5.2	Allmänt om genomförandet av det nya direktivet	19
5.3	En ny lag om radio- och teleterminalutrustning	21
5.4	Ändringar i lagen om radiokommunikation	22
5.5	Ändringar i telelagen.....	23
6	Kostnader och ikraftträdande m.m.	24
6.1	Kostnader för tillsyn m.m.....	24
6.2	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelse	24
7	Författningskommentar.....	25
7.1	Förslaget till lag om radio- och teleterminalutrustning	25
7.2	Förslaget till lag om ändring i lagen om radiokommunikation	28
7.3	Förslaget till lag om ändring i telelagen.....	30
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse	31
Bilaga 2	Post- och telestyrelsens lagförslag	50
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna.....	82
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	83
Bilaga 5	Lagrådets yttrande.....	93
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 januari 2000.....	96
	Rättsdatablad.....	97

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 1999/2000:51

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om radio- och teleterminalutrustning,
2. lag om ändring i lagen (1993:599) om radiokommunikation,
3. lag om ändring i telelagen (1993:597).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om radio- och teleterminalutrustning

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om radioutrustning och teleterminalutrustning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om lagens tillämplighet när utrustningen ingår i eller är tillbehör till en annan produkt.

När det gäller användning av radioanläggningar och radiovågor för kommunikation finns bestämmelser i lagen (1993:599) om radiokommunikation. För televerksamhet finns bestämmelser i telelagen (1993:597).

2 § I denna lag avses med

utrustning: en produkt som är antingen radioutrustning eller teleterminalutrustning eller båda delarna,

radioutrustning: en produkt som möjliggör kommunikation med hjälp av utsändning eller mottagning av radiovågor inom ett frekvensområde som tilldelats markbunden radiokommunikation eller satellitkommunikation, eller en relevant komponent i en sådan produkt,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

skadlig störning: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigationstjänst eller någon annan säkerhetstjänst, eller som på annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

teleterminalutrustning: en produkt som möjliggör kommunikation och som är avsedd att direkt eller indirekt anslutas till ett allmänt tillgängligt telenät, eller en relevant komponent i en sådan produkt,

allmänt tillgängligt telenät: ett telenät som helt eller delvis används för att tillhandahålla teletjänster eller nätkapacitet till allmänheten,

teleoperatör: den som förvärvsmässigt bedriver televerksamhet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (EGT L 91, 7. 4. 1999, s. 10, Celex 399L0005).

3 § Lagen omfattar inte följande utrustning:

1. radioutrustning som används av radioamatörer enligt artikel S1.56 i Internationella teleunionens radioreglemente, såvida utrustningen inte finns att tillgå i handeln,
2. utrustning som omfattas av rådets direktiv 96/98/EG av den 20 december 1996 om marin utrustning²,
3. kablar och ledningar,
4. radiomottagarutrustning som är avsedd att användas endast för mottagning av radio- och TV-sändningar,
5. sådana produkter, apparater och komponenter som avses i artikel 2 i rådets förordning (EEG) nr 3922/91 av den 16 december 1991 om harmonisering av tekniska krav och administrativa förfaranden inom området civil luftfart³ och
6. utrustning och system för ledning av lufttrafiken enligt artikel 1 i rådets direktiv 93/65/EEG av den 19 juli 1993 om definition och användning av kompatibla tekniska specifikationer för upphandling av utrustning och system för ledning av lufttrafiken⁴.

Byggsatser med lösa delar avsedda att byggas samman av radioamatörer och kommersiell utrustning som modifierats av och för radioamatörer betraktas inte som utrustning som finns att tillgå i handeln.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från denna lag beträffande utrustning som uteslutande används för verksamhet som rör allmän säkerhet, försvar och nationell säkerhet eller statens verksamhet på det straffrättsliga området.

Krav på utrustning

4 § Utrustning får släppas ut på marknaden och tas i bruk endast om den uppfyller de väsentliga egenskapskrav och de krav i övrigt när det gäller produktinformation, bedömning av överensstämmelse och märkning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Radioutrustning får, utöver vad som gäller enligt första stycket, tas i bruk endast om användningen är förenlig med lagen (1993:599) om radiokommunikation och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att göra anmälan till tillsynsmyndigheten innan radioutrustning som använder frekvensband som inte är harmoniserade inom hela den europeiska gemenskapen släpps ut på marknaden. Om det behövs för att undvika skadlig störning, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter som begränsar rätten att släppa ut radioutrustning på marknaden, även om den i övrigt uppfyller gemenskapsrättens krav.

² EGT L 46, 17.2.1997, s. 25 (Celex 396L0098).

³ EGT L 373, 31.12.1991, s. 4 (Celex 391R3922).

⁴ EGT L 187, 29.7.1993, s. 52 (Celex 393L0065).

5 § Om utrustning uppfyller kraven i relevanta harmoniserade standarder, eller delar av dem, vilkas referensnummer har offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning, skall det förutsättas att de väsentliga egenskapskrav som avses i 4 § första stycket och som omfattas av dessa standarder är uppfyllda.

6 § Även om viss utrustning inte uppfyller de krav som avses i 4 §, får den visas på handelsmässor, utställningar, demonstrationer eller liknande. Det skall dock tydligt anges att utrustningen inte får saluföras eller tas i bruk förrän den uppfyller kraven.

Anslutningsrätt

7 § Endast utrustning som uppfyller de krav som avses i 4 § får anslutas till ett allmänt tillgängligt telenät. En teleoperatör får inte av tekniska skäl vägra att ansluta sådan utrustning till telenätet.

Efter medgivande av tillsynsmyndigheten får dock operatören vägra att ansluta, koppla ifrån eller ta ur bruk utrustning som avses i första stycket, om den orsakar skada på nätet eller dess funktion eller medför skadlig störning. I nödfall får utrustningen kopplas ifrån omedelbart, om det krävs för att skydda nätet och användaren utan dröjsmål och kostnadsfritt kan erbjudas en alternativ lösning. Operatören skall då omgående underrätta tillsynsmyndigheten.

Tillsyn

8 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

9 § Tillsynsmyndigheten har rätt att när det behövs för tillsynen

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar,
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, och
3. hos den som tillverkar, till Sverige för in, saluför eller hyr ut utrustning få tillgång till denna för kontroll.

Myndigheten har rätt att få verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som gäller åtgärder enligt första stycket. Därvid får beslutet verkställas enligt utsökningsbalken.

10 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för efterlevnaden av denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

I fråga om radioutrustning som har orsakat eller med fog kan antas komma att orsaka skadlig störning, får tillsynsmyndigheten meddela förelägganden eller förbud som begränsar eller förbjuder utsläppande på marknaden eller avser återkallelse från marknaden, även om utrustningen i övrigt uppfyller gemenskapsrättens krav.

I beslut om föreläggande eller förbud kan tillsynsmyndigheten sätta ut vite. Prop. 1999/2000:51

Straff

11 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet släpper ut utrustning på marknaden i strid med de krav som anges i föreskrifter, meddelade med stöd av 4 § första eller tredje stycket, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

12 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet till ett allmänt tillgängligt telenät ansluter teleterminalutrustning som inte uppfyller de krav som anges i föreskrifter, meddelade med stöd av 4 § första eller tredje stycket, döms till böter.

13 § Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud skall inte dömas till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

14 § Utrustning som har varit föremål för brott enligt 11 eller 12 § skall förklaras förverkad, om det är påkallat för att förebygga brott och detta inte är uppenbart oskäligt.

Överklagande

15 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat har bestämts.

1. Denna lag träder i kraft den 8 april 2000, då lagen (1992:1527) om teleterminalutrustning upphör att gälla.

2. Utrustning får fram till den 8 april 2001 släppas ut på marknaden eller tas i bruk, om den uppfyller kraven för detta enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:599) om radiokommunikation

Prop. 1999/2000:51

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1993:599) om radiokommunikation

dels att 7 och 10 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 3, 4, 6, 8–9a, 11, 16, 18 och 19 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om *innehav och* användning av radioanläggningar samt om användning av radiovågor för kommunikation, m.m.

Denna lag innehåller bestämmelser om användning av radioanläggningar samt om användning av radiovågor för kommunikation, m.m.

Bestämmelserna i lagen syftar till att, med beaktande av vad som i annan lag kan vara särskilt föreskrivet om viss radioanvändning, främja ett effektivt nyttjande av möjligheterna till radiokommunikationer och andra användningar av radiovågor.

Vid tillämpningen av lagen skall radiokommunikationens betydelse för yttrandefriheten och informationsfriheten beaktas särskilt.

Om radioutrustning finns det särskilda bestämmelser i lagen (2000:000) om radio- och teleterminalutrustning.

3 §

För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få *inneha eller* använda en radiosändare krävs tillstånd enligt denna lag. *Krav på tillstånd gäller i samma utsträckning för att få inneha en radiosändare som är ofullständig eller en byggsats för tillverkning av radiosändare.*

För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda en radiosändare krävs tillstånd enligt denna lag.

Endast den som har tillstånd enligt första stycket får till Sverige införa radiosändare, ofullständiga radiosändare och byggsatser för tillverkning av radiosändare.

Radiosändare, ofullständiga radiosändare och byggsatser för tillverkning av radiosändare får

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (EGT L 91, 7. 4. 1999, s. 10, Celex 399L0005).

inte överlåtas eller upplåtas till någon som saknar tillstånd enligt första stycket. Överlåtelse eller upplåtelse får dock ske till någon, som inte skall inneha eller använda radiosändaren, under förutsättning att denne visar att den som skall inneha eller använda radiosändaren har tillstånd enligt första stycket.

4 §

Den som enligt 6, 7 eller 8 § är undantagen från tillståndsplikt skall vid tillämpning av bestämmelserna i denna lag anses ha tillstånd enligt 3 § första stycket.

Den som enligt 6 eller 8 § är undantagen från tillståndsplikt skall vid tillämpning av bestämmelserna i denna lag anses ha tillstånd enligt 3 §.

6 §

Det krav på tillstånd som föreskrivs i 3 § första stycket gäller inte för Försvarsmakten eller Försvarets radioanstalt eller för Försvarets materielverk vid verksamhet som Materielverket bedriver på uppdrag av Försvarsmakten eller Försvarets radioanstalt.

Efter hörande av Försvarsmakten beslutar tillståndsmyndigheten om frekvenstilldelning för Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk och om de ytterligare villkor som behövs.

Det krav på tillstånd som föreskrivs i 3 § gäller inte för Försvarsmakten eller Försvarets radioanstalt eller för Försvarets materielverk vid verksamhet som Materielverket bedriver på uppdrag av Försvarsmakten eller Försvarets radioanstalt. *Kravet på tillstånd enligt 3 § gäller inte heller för Polisen.*

Efter hörande av Försvarsmakten beslutar tillståndsmyndigheten om frekvenstilldelning för Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk och om de ytterligare villkor som behövs. *När det gäller Polisen beslutar tillståndsmyndigheten i sådana frågor efter hörande av Rikspolisstyrelsen.*

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten enligt 3 § första stycket i fråga om

1. radiosändare som utnyttjar särskilt bestämda, gemensamma frekvenser,

2. radiosändare på utländska fartyg, luftfartyg eller motorfordon,

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten enligt 3 § i fråga om

1. radiosändare som utnyttjar särskilt bestämda, gemensamma frekvenser,

2. radiosändare på utländska fartyg, luftfartyg eller motorfordon,

och

3. radiosändare som *innehas eller* används av en person som inte har hemvist i Sverige.

Undantag enligt första stycket 1 får förenas med villkor att den radioanläggning i vilken sändaren ingår uppfyller bestämda tekniska krav.

Undantag enligt första stycket 2 eller 3 får föreskrivas endast om innehavet är tillåtet i hemlandet.

och

3. radiosändare som används av en person som inte har hemvist i Sverige.

Undantag enligt första stycket 1 får förenas med villkor att den radioanläggning i vilken sändaren ingår uppfyller bestämda tekniska krav.

9 §

Tillstånd att *inneha och* använda radiosändare
radiosändare skall på ansökan meddelas, om
delas, om

1. det kan antas att radiosändaren kommer att användas på ett sådant sätt att annan tillåten radioanvändning i Sverige och i utlandet inte riskerar att bli skadligt påverkad,

2. radiosändaren, tillsammans med avsedd radiomottagare, är så beskaffad i tekniskt hänseende att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i en miljö som den är avsedd för,

3. det kan antas att användningen inte kommer att hindra sådan radio-kommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen,

4. radioanvändningen inte kommer att ta i anspråk frekvensutrymme som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar, och

5. det kan antas att användningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt och i den utsträckning som anges i 6 § Försvarets materielverk.

5. det kan antas att användningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt, i den utsträckning som anges i 6 § Försvarets materielverk och Polisen.

Särskilda bestämmelser om tillstånd att *inneha och* använda radiosändare i vissa fall finns i 9 a §.

Tillstånd att *inneha och* använda radiosändare för sådana utsändningar som förutsätter att sökanden eller någon annan som sökanden utför sändningsuppdrag åt fått medgivande enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får meddelas endast om sådant medgivande föreligger.

Särskilda bestämmelser om tillstånd att använda radiosändare i vissa fall finns i 9 a §.

Tillstånd att använda radiosändare för sådana utsändningar som förutsätter att sökanden eller någon annan som sökanden utför sändningsuppdrag åt fått medgivande enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får meddelas endast om sådant medgivande föreligger.

9 a §²

När det uppkommer fråga att meddela tillstånd att *inneha och* använda radiosändare för nya eller väsentligt ändrade radioanvändningar och det kan antas att det frekvensutrymme som kan avsättas för verksamheten inte är tillräckligt för att ge tillstånd åt alla som vill driva sådan verksamhet, skall prövning ske efter ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan.

Detsamma gäller när det frekvensutrymme som avsatts för en viss radioanvändning utökas eller på annat sätt medger att ytterligare tillstånd meddelas.

Första stycket gäller inte sådan radioanvändning som

1. avser utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket första meningen yttrandefrihetsgrundlagen,
2. omfattas av 12 § telelagen, eller
3. är avsedd för privat bruk.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillståndsmyndigheten får meddela föreskrift om de sakliga grunder som skall tillämpas vid prövningen enligt första stycket.

11 §

Tillstånd att *inneha och* använda radiosändare skall avse en viss radioanvändning.

När ett tillstånd beviljas skall i den mån det behövs tillståndet förenas med villkor angående

1. den frekvens som sökanden tilldelats,
2. antennens och i övrigt radiosändarens beskaffenhet,
3. det geografiska område inom vilket en mobil radiosändare får användas,
4. var antennen till en fast radiosändare skall vara belägen,
5. kompetenskrav för den som skall handha radioanläggningen,
6. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med någon annan, samt
7. annat som är av betydelse för ett effektivt frekvensutnyttjande.

16 §

Om en radiosändare stör användningen av en annan radioanläggning skall den som har tillstånd till att *inneha och* använda radiosändaren använda radiosändaren ombesörja

² Senaste lydelse 1999:576.

ombesörja att störningen upphör att störningen upphör eller i eller i görligaste mån minskas. görligaste mån minskas. Motsvarande skyldighet gäller för svarande skyldighet gäller för *den innehavare av en radiomottagare som använder en radiomottagare som stör användningen av en annan radiomottagare.*

Den myndighet som regeringen bestämmer får förelägga den som enligt första stycket är skyldig att vidtaga åtgärder mot en störning att fullgöra denna skyldighet. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

18 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. *innehär eller använder radio sändare utan tillstånd där sådant tillstånd krävs enligt denna lag eller använder radiosändare i strid med ett villkor som har bestämts vid meddelandet av tillstånd,* 1. använder radiosändare utan tillstånd där sådant tillstånd krävs enligt denna lag eller använder radiosändare i strid med ett villkor som har bestämts vid meddelandet av tillstånd, *eller*

2. *innehär en ofullständig radiosändare eller byggsats för tillverkning av radiosändare utan tillstånd där sådant krävs enligt denna lag,*

3. *överlåter eller upplåter en radiosändare, ofullständig radiosändare eller byggsats för tillverkning av radiosändare till någon som saknar tillstånd där sådant krävs enligt denna lag, eller*

4. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 17 § tredje stycket. 2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 17 § tredje stycket.

Sådana radiosändare, *ofullständiga radiosändare eller byggsatser för tillverkning av radiosändare* eller elektriska anläggningar som har varit föremål för brott enligt första stycket kan förklaras förverkade. Bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken skall därvid tillämpas.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot 3 § andra stycket finns i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

19 §

Tillståndsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. Tillståndsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

*Prövningstillstånd krävs vid Prop. 1999/2000:51
överklagande till kammarrätten.*

*Första stycket gäller inte beslut Beslut som avses i 6 § får dock
som avses i 6 §. inte överklagas.*

Beslut enligt denna lag, som inte gäller påförande av avgifter, skall
gälla omedelbart om inte annat har bestämts.

-
1. Denna lag träder i kraft den 8 april 2000.
 2. Föreskriften i 19 § om krav på prövningstillstånd tillämpas inte i de fall där tillståndsmyndighetens beslut har meddelats före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs¹ att 1, 4 och 19 §§ telelagen (1993:597)² skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om televerksamhet.

I lagen avses med

- abonnent: den som har ingått avtal med en teleoperatör om tillhandahållande av en teletjänst inom ett allmänt tillgängligt telenät,
- användare: den som använder eller efterfrågar teletjänster inom ett allmänt tillgängligt telenät,
- hyrd förbindelse: nätkapacitet mellan nätanslutningspunkter som avses i rådets direktiv 92/44/EEG av den 5 juni 1992 om tillhandahållande av öppna nät för förhyrda förbindelser, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/51/EG,
- mobil teletjänst: teletjänst där abonnentanslutning tillhandahålls via radio i en mobil nätanslutningspunkt,
- nätkapacitet: överföringskapacitet i telenät eller del därav,
- samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av telenät som möjliggör att teletjänster som tillhandahålls i telenäten fungerar mellan alla användares nätanslutningspunkter, såväl fasta som mobila, och där användarna ges möjlighet att få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,
- telefonitjänst: teletjänst bestående i överföring av tal och som medger överföring av telefaxmeddelanden samt datakommunikation via låghastighetsmodem,
- telemeddelande: ljud, text, bild, data eller information i övrigt som förmedlas med hjälp av radio eller genom ljus eller elektromagnetiska svängningar som utnyttjar särskilt anordnad ledare,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (EGT L 91, 7. 4. 1999, s. 10, Celex 399L0005).

² Lagen omtryckt 1999:578.

<u>telenät:</u>	anläggning avsedd för förmedling av telemeddelanden,	Prop. 1999/2000:51
<u>teleoperatör:</u>	den som förvärvsmässigt bedriver televerksamhet,	
<u>teletjänst:</u>	förmedling av telemeddelande för någon annan,	
<u>televerksamhet:</u>	förmedling av telemeddelanden via telenät eller tillhandahållande av nätkapacitet.	

Med televerksamhet avses inte utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket första meningen yttrandefrihetsgrundlagen.

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om televerksamhet.

I lagen avses med

<u>abonnent:</u>	den som har ingått avtal med en teleoperatör om tillhandahållande av en teletjänst inom ett allmänt tillgängligt telenät,
<u>användare:</u>	den som använder eller efterfrågar teletjänster inom ett allmänt tillgängligt telenät,
<u>gränssnitt:</u>	<i>nätanslutningspunkt varigenom en användare får tillgång till ett allmänt tillgängligt telenät eller radiogränssnitt som anger förbindelsen mellan radioutrustningar samt tekniska specifikationer för dessa.</i>
<u>hyrd förbindelse:</u>	nätkapacitet mellan nätanslutningspunkter som avses i rådets direktiv 92/44/EEG av den 5 juni 1992 om tillhandahållande av öppna nät för förhyrda förbindelser, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/51/EG,
<u>mobil teletjänst:</u>	teletjänst där abonnentanslutning tillhandahålls via radio i en mobil nätanslutningspunkt,
<u>nätkapacitet:</u>	överföringskapacitet i telenät eller del därav,
<u>samtrafik:</u>	fysisk och logisk sammankoppling av telenät som möjliggör att teletjänster som tillhandahålls i telenäten fungerar mellan alla användares nätanslutningspunkter, såväl fasta som mobila, och där användarna ges möjlighet att få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

telefonitjänst: teletjänst bestående i överföring av tal och som medger överföring av telefaxmeddelanden samt datakommunikation via låghastighetsmodem,

telemeddelande: ljud, text, bild, data eller information i övrigt som förmedlas med hjälp av radio eller genom ljus eller elektromagnetiska svängningar som utnyttjar särskilt anordnad ledare,

telenät: anläggning avsedd för förmedling av telemeddelanden,

teleoperatör: den som förvärvsmässigt bedriver televerksamhet,

teletjänst: förmedling av telemeddelande för någon annan,

televerksamhet: förmedling av telemeddelanden via telenät eller tillhandahållande av nätkapacitet.

Med televerksamhet avses inte utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket första meningen yttrandefrihetsgrundlagen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

För sådan televerksamhet som innefattar användning av radiosändare gäller, utöver denna lag, lagen (1993:599) om radiokommunikation.

Om anslutning av utrustning till ett allmänt tillgängligt telenät finns bestämmelser i lagen (2000:000) om radio- och teleterminalutrustning.

19 §

Den som tillhandahåller anslutning till ett allmänt tillgängligt telenät skall informera telenätet i en fast nätanslutningspunkt tillsynsmyndigheten om vilka tekniska specifikationer skall informera tillsynsmyndigheten tekniska specifikationer som skall om vilka tekniska specifikationer följas vid anslutning till nätet samt som skall följas vid anslutningen.

En operatör av ett allmänt tillgängligt telenät skall informera telenätet i en fast nätanslutningspunkt tillsynsmyndigheten om vilka tekniska specifikationer skall informera tillsynsmyndigheten tekniska specifikationer som skall om vilka tekniska specifikationer följas vid anslutning till nätet samt som skall följas vid anslutningen. offentliggöra noggranna och adekvata tekniska specifikationer för de gränssnitt som erbjuds.

Denna lag träder i kraft den 8 april 2000.

Inom Europeiska unionen har det beslutats om ett nytt direktiv med regler om radioutrustning och teleterminalutrustning (Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse). Direktivet innehåller regler om sådan utrustnings användning, utsläppande och fria rörlighet på marknaden. Genomförandet av direktivet medför att vissa nationella bestämmelser på området måste ändras. Direktivet ställer krav på att ändringarna skall vara genomförda senast den 7 april 2000 och tillämpas i medlemsstaterna från och med den 8 april 2000. Direktivet bifogas som *bilaga 1*.

Post- och telestyrelsen har i skrivelser föreslagit ändringar i lagen (1993:599) om radiokommunikation, lagen (1992:1527) om teleterminalutrustning och telelagen (1993:597). Skrivelserna finns i *bilaga 2*. Förslagen innebär att lagen om radiokommunikation renodlas till att enbart reglera användningen av radioutrustning, medan utsläppande på marknaden och den fria rörligheten för radio- och teleterminalutrustning behandlas i lagen om teleterminalutrustning. Regeringen har i stället valt att ersätta 1992 års lag med en ny lag om radio- och teleterminalutrustning.

Direktivet föreskriver skyldighet för medlemsstaterna att bedriva marknadskontroll av radio- och teleterminalutrustning som släpps ut på den nationella marknaden. För att täcka kostnaderna för marknadskontrollen genom avgifter har Post- och telestyrelsen föreslagit vissa ändringar i 15 § lagen om radiokommunikation och 23 § telelagen.

Skrivelserna från Post- och telestyrelsen har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en sammanställning av dessa finns tillgängliga i ärendet (dnr N 1999/8450/ITFoU).

Av sammanställningen framgår att flertalet remissinstanser tillstyrker de av Post- och telestyrelsen föreslagna lagändringarna, med undantag för finansieringsförslaget. Frågan om hur marknadskontrollen skall finansieras kräver ytterligare beredning, varför något förslag i den frågan inte läggs fram i detta ärende.

Rikspolisstyrelsen har i sitt remissvar förordat att Polisen i likhet med Försvaret undantas från kravet på tillstånd för användning av radio-sändare.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 9 december 1999 att inhämta Lagrådets yttrande över de förslag som finns i *bilaga 4*.

Lagrådet har föreslagit ändringar i 10 och 14 §§ lagen om radio- och teleterminalutrustning, 19 § lagen om radiokommunikation och 1 § telelagen. Lagrådet har även föreslagit att 11 § lagen om radio- och teleterminalutrustning om avgiftsskyldighet tas bort, att en ny bestämmelse om förhållandet mellan vite och straff läggs till och att definitionen av gränssnitt flyttas från lagen om radio- och teleterminalutrustning till

telelagen. Regeringen har följt Lagrådets förslag. Ändringarna har medfört en annan numrering av 11-13 §§ och en följdändring i 15 § tredje stycket lagen om radio- och teleterminalutrustning. Lagrådets synpunkter behandlas i författningskommentarerna under respektive lagrum. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*.

Propositionens lagförslag har i förhållande till det till lagrådet remitterade förslaget kompletterats med ändringar i 6 och 9 §§ lagen om radiokommunikation, som innebär att Polisen jämställs med Försvaret i enlighet med Rikspolisstyrelsens begäran. Detta är en bedömningsfråga av politisk natur, som saknar samband med direktivet, varför lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

I förhållande till lagrådsremissen har också vissa redaktionella ändringar gjorts.

4 Nuvarande ordning

4.1 Nationella bestämmelser

Teleterminalutrustning är för närvarande underkastad de bestämmelser som följer av lagen (1992:1527) om teleterminalutrustning (prop. 1992/93:72, bet 1992/93:TU13, rskr. 1992/93:94). Lagen innehåller bestämmelser om teleterminaler som går att ansluta till telenät som helt eller delvis används för att tillhandahålla teletjänster eller nätkapacitet till allmänheten (allmänt tillgängligt telenät). Till ett sådant telenät får anslutas endast sådan utrustning som uppfyller de krav beträffande teknisk utformning, tillverkning, märkning, kontroll, nätanslutning och användning i övrigt som föreskrivs av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer (2 §). Utrustning som är avsedd att anslutas till ett allmänt tillgängligt telenät får släppas ut på marknaden endast om den uppfyller de krav som fastställts med stöd av 2 § (3 §). Lagen innehåller även föreskrifter om teleterminalutrustning som går att ansluta till allmänt tillgängligt telenät men som inte är avsedd för det (4 §).

Lagen har kompletterats med en förordning (1993:614) om teleterminalutrustning samt föreskrifter utfärdade av Post- och telestyrelsen.

De materiella reglerna i lagen om teleterminalutrustning och dess följdförfattningar har sitt ursprung i det nu gällande direktivet på området, Europaparlamentets och rådets direktiv 98/13/EG av den 12 februari 1998 om teleterminalutrustning och jordstationsutrustning för satellitkommunikation samt om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (teleterminaldirektivet, EGT L 74, 12.3.1998, s. 10, Celex 398L0013).

4.2 Teleterminaldirektivet

Teleterminaldirektivet är en konsolidering av rådets direktiv 91/263/EEG av den 29 april 1991 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om teleterminalutrustning och ömsesidigt erkännande av utrustningens

överensstämmelse (EGT L 128, 23.5.1991, s. 1, Celex 391L0263) och rådets direktiv 93/97/EEG av den 29 oktober 1993 om tillägg till direktiv 91/263/EEG vad gäller jordstationsutrustning för satellitkommunikation (EGT L 290, 24.11.1993, s. 1, Celex 393L0097).

Prop. 1999/2000:51

Huvudsyftet med teleterminaldirektivet var att harmonisera lagstiftningen på marknaden för teleterminalutrustningar (telefoner, telefexapparater, datormodem, växlar m.m.) och främja konkurrensen inom gemenskapen på detta område.

5 Regeringens förslag till lagstiftning för genomförande av direktiv 1999/5/EG

5.1 1999 års direktiv om radio- och teleterminalutrustning

Efter ett flerårigt beredningsarbete presenterade kommissionen i juni 1997 ett förslag till ett nytt direktiv (KOM(97) 257 slutlig). Detta underkastades sedan justeringar genom rådets behandling i samverkan med Europaparlamentet. Det nya direktivet – Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse – antogs den 9 mars 1999. Direktivet skall vara genomfört senast den 7 april 2000.

Syftet med det nya direktivet är att genom den utökade omfattningen trygga den fria rörligheten och främja konkurrensen beträffande utrustning på telemarknaden, som är av avgörande betydelse för gemenskapens ekonomi.

I förhållande till gällande teleterminaldirektiv är de viktigaste skillnaderna att tillämpningsområdet utvidgas så att i princip all typ av radioutrustning omfattas, att procedurerna för bedömning av överensstämmelse förenklas och att omfattningen av de s. k. väsentliga kraven minskas. Innovationer främjas genom att möjlighet införs att utarbeta nya krav då nya produkter tas fram. Särskilda skyddsåtgärder medger ingrepp mot radioutrustning som kan orsaka skadlig störning på nationell nivå men i övrigt uppfyller direktivets krav. Behovet av skydd mot skadliga effekter på nätet tillgodoses genom att nätoperatörer ges möjlighet att, under särskilda omständigheter, koppla ur utrustning.

5.2 Allmänt om genomförandet av det nya direktivet

Som framgår av det tidigare har teleterminaldirektivet genomförts i svensk rätt genom lagen om teleterminalutrustning, förordningen om teleterminalutrustning samt föreskrifter från Post- och telestyrelsen. Tekniken har varit att i lagen ta in vissa grundläggande bestämmelser om villkoren för att släppa ut teleterminalutrustning på marknaden och ansluta den till ett allmänt tillgängligt telenät. I övrigt innehåller lagen bemyndiganden till regeringen eller den myndighet som regeringen

bestämmer att meddela närmare föreskrifter om detta samt vissa bestämmelser om tillsyn, straff m.m. som kräver lagform. Förordningen innehåller i huvudsak vidare bemyndiganden till Post- och telestyrelsen och administrativa bestämmelser om tillsyn och avgifter. I praktiken återfinns de allra flesta av direktivets bestämmelser i föreskrifter från Post- och telestyrelsen.

Denna teknik för genomförandet är den vanliga när det gäller produkt-direktiv utformade enligt den s.k. nya metoden och bör användas även i fråga om det nya direktivet, som liksom det tidigare har en sådan utformning. Karakteristiskt för den nya metoden är att i direktivet anges de väsentliga egenskapskrav som produkterna skall uppfylla för att få släppas ut på marknaden och tas i bruk. Detta kompletteras sedan med att produkter som uppfyller kraven i vissa s.k. harmoniserade standarder som anknyter till direktiven skall förutsättas uppfylla kraven. I sak innebär detta att man under kommissionens kontroll överlåter till de europeiska standardiseringsorganen att närmare utarbeta tekniska specifikationer för produkterna, samtidigt som möjligheten hålls öppen för andra tekniska lösningar som uppfyller de väsentliga kraven.

Direktiven innehåller bestämmelser om hur bedömning av överensstämmelse skall ske, dvs. hur tillverkaren eller den som släpper ut produkten på marknaden skall visa att de väsentliga kraven på produkten är uppfyllda. Genom att anbringa ett CE-märke garanterar han att direktivets bestämmelser är uppfyllda.

Det nu beskrivna regelsystemet gäller också enligt det nya direktivet. Medlemsstaterna får som framgår av artikel 8 inte förbjuda, begränsa eller förhindra att CE-märkta produkter släpps ut på marknaden eller tas i bruk annat än i vissa speciella undantagsfall.

En komplicerande faktor när det gäller teleterminalutrustning och även för radioutrustning är att det finns särskilda regler för deras utnyttjande i vissa sammanhang. I telelagen regleras televerksamhet och i lagen om radiokommunikation innehav och användning av radioanläggningar samt användning av radiovågor. En mycket viktig fråga, som ligger till grund för vissa direktivbestämmelser, gäller hur den grundläggande principen om fri rörlighet för radioutrustning skall kombineras med ett lands intresse av att kunna ställa särskilda nationella krav för att få radiofrekvensspektrumet störningsfritt.

Post- och telestyrelsen har föreslagit att direktivets bestämmelser i huvudsak genomförs inom ramen för den gällande lagen för teleterminalutrustning och med stöd av den meddelade föreskrifter, givetvis med kompletteringar föranledda av nu tillagd radioutrustning. Radiokommunikationslagen befrias från regler om innehav och kommer bara att gälla användning. Beträffande teleterminalutrustning innehåller direktivet vissa regler om anslutning som i huvudsak tas in i utrustningslagstiftningen men till någon del i telelagen.

Den av Post- och telestyrelsen föreslagna ordningen för genomförandet har godtagits av remissinstanserna och ligger till grund för regeringens förslag. Regeringen föreslår dock att en ny lag om radio- och teleterminalutrustning ersätter 1992 års utrustningslag. I avsnitt 5.3–5.5 behandlas huvuddragen i regeringens lagförslag.

Regeringens förslag: En ny lag om radio- och teleterminalutrustning skall ersätta 1992 års lag om teleterminalutrustning. Lagen innehåller grundläggande bestämmelser om vad som gäller för att utrustning skall få släppas ut på marknaden och tas i bruk, bemyndiganden att meddela närmare föreskrifter om detta och vissa bestämmelser om tillsyn, tvångsmedel, straff m.m.

Post- och telestyrelsens förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Det stora flertalet remissinstanser stödjer Post- och telestyrelsens förslag eller har ingenting att erinra. MTB Mobil-TeleBranschen ifrågasätter dock det lämpliga i att fri rörlighet och ibruktagande regleras i två olika lagar och menar att detta riskerar att undergräva principen om fri rörlighet.

Skälen för regeringens förslag: Det nya direktivet vidgar gemenskapsrätten avseende varors fria rörlighet till att gälla all radio- och teleterminalutrustning som uppfyller direktivets väsentliga krav. Medlemsstaterna får inte föreskriva andra krav än de som följer av direktivet för att tillåta sådan utrustning att släppas ut på marknaden, innehas och cirkulera fritt. Direktivets syfte att skapa en fungerande inre marknad för nämnda utrustning leder till att krav på tillstånd för innehav måste tas bort.

Tekniken för att genomföra direktivet har behandlats i avsnitt 5.2. Lagen föreslås i huvudsak omfatta tillämpningsområde (3 §), krav på utrustning för marknadstillträde och ibruktagande (4–6 §§), anslutningsrätt till ett allmänt tillgängligt telenät (7 §), tillsyn (8–10 §§), straff (11–14 §§) och överklagande (15 §).

Direktivets säkerhetsbestämmelser för fall då utrustning som uppfyller kraven ändå orsakar allvarlig skada på ett nät, skadlig radiostörning eller skadliga störningar på nätet eller dess funktion kommer till uttryck i 7 §. Operatören kan då efter medgivande av tillsynsmyndigheten tillåtas att vägra ansluta utrustningen, koppla ifrån den eller ta den ur bruk. I en nödsituation skall denna rätt gälla även utan förhandsmedgivande, men med skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten.

En medlemsstat som finner att berörd utrustning inte uppfyller de krav som ställs skall enligt direktivets artikel 9.1 inom sitt territorium vidta alla lämpliga åtgärder för att se till att utrustningen dras tillbaka från marknaden, tas ur bruk, inte släpps ut på marknaden eller dess fria rörlighet begränsas på annat sätt. Detta innebär ett krav på marknadskontroll. I 9 och 10 §§ finns regler om tillståndsmyndighetens befogenheter för en effektiv sådan kontroll. I artikel 9.5 i direktivet föreskrivs att radioutrustning som orsakar eller som med fog kan anses komma att orsaka skadlig störning kan, trots att den uppfyller kraven, förbjudas av tillsynsmyndigheten och bli föremål för andra lämpliga åtgärder som begränsar dess rörlighet och bruk på marknaden. I 10 § föreslås särskilt omfattande befogenhet för tillsynsmyndigheten beträffande sådan utrustning.

De krav som ställs på utrustningarna berör flera myndigheters ansvarsområden. Frågan om vilken eller vilka myndigheter som bör få ansvar för

tillsynen och för att utfärda de myndighetsföreskrifter som behövs, ankommer på regeringen att avgöra. För riksdagens information vill dock regeringen här översiktligt ange sin syn på dessa frågor.

Elsäkerhetsverket är för närvarande tillsynsmyndighet i fråga om elsäkerheten hos radio- och teleterminalutrustning. I fråga om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) och övriga krav är dock Post- och telestyrelsen tillsynsmyndighet. Vad gäller föreskrifträtten ansvarar Elsäkerhetsverket för att utfärda de myndighetsföreskrifter som behövs avseende elsäkerhet och EMC, medan Post- och telestyrelsen ansvarar för föreskrifterna i övrigt. Risken med att låta tillsyns- och föreskriftsarbetet vara uppdelat mellan myndigheterna på detta sätt är att tillsynen blir mindre smidig och effektiv och att föreskrifterna inte blir tillräckligt samordnade. Fördelen med uppdelningen är dock att tillsyn och föreskrifter handhas av den myndighet som innehar störst kompetens inom respektive område. Vid en avvägning mellan dessa olika intressen finner regeringen att fördelarna med ett uppdelat ansvar väger över. Elsäkerhetsverket skall därför även i fortsättningen ansvara för tillsyn och föreskrifter vad avser elsäkerhet och för föreskrifter vad avser EMC. I övrigt skall ansvaret liksom tidigare vila på Post- och telestyrelsen. Det är dock väsentligt att myndigheterna skapar rutiner som säkerställer att behovet av samordning tillgodoses i samband med tillsyns- och föreskriftsarbetet.

Lagreglerna behandlas vidare i författningskommentaren.

5.4 Ändringar i lagen om radiokommunikation

Regeringens förslag: I lagen om radiokommunikation skall bestämmelserna om innehav tas bort. Vidare skall Polisen undantas från kravet på tillstånd för användning av radiosändare.

Post- och telestyrelsens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Enligt myndighetens förslag skulle dock en ny paragraf införas som gav regeringen möjlighet att, om särskilda skäl förelåg, meddela föreskrifter om tillstånd att inneha radiosändare som enligt lag inte får släppas ut på marknaden. Vidare föreslog myndigheten inget undantag från tillståndskravet för Polisen.

Remissinstanserna: Remissinstanserna stödjer i princip Post- och telestyrelsens förslag eller har ingenting att erinra. Rikspolisstyrelsen har dock förordat att Polisen skall undantas från kravet på tillstånd för användning av radiosändare.

Regeringens förslag: Syftet med det nya direktivet (se avsnitt 5.1) är att säkerställa att den utrustning som kommer ut på marknaden och tas i bruk uppfyller de väsentliga egenskapskrav som ställs. Lagen om radiokommunikation innehåller idag bestämmelser om innehav och användning av radioanläggningar. För innehav och användning av radiosändare krävs tillstånd. Ibruktage och användning av radioutrustning kommer till stor del att falla under denna lags tillämpningsområde. Regeringen delar uppfattningen att kravet på tillstånd för innehav av radioanläggning bör tas bort. Upphävandet av tillståndskravet för innehav motiveras främst

av syftet med direktivet, dvs. att trygga den fria rörligheten och främja konkurrensen för utrustning på telemarknaden. Även den allmänna principen om varors fria rörlighet på den inre marknaden i artikel 28 i EG-fördraget motiverar att tillståndskravet upphävs. Mot denna bakgrund är det inte lämpligt att, som Post- och telestyrelsen har föreslagit, införa en möjlighet att meddela föreskrifter som begränsar rätten att inneha utrustning. I Post- och telestyrelsens uppgifter ingår dock att följa utvecklingen på detta område.

Borttagandet av regleringen av innehav medför ändringar i relativt många paragrafer i lagen. Vissa detaljfrågor behandlas i författningskommentaren.

Före den 1 juli 1994 uppställdes inte något krav på tillstånd för en statlig myndighet att använda radiosändare. Införandet av lagen om radiokommunikation medförde dock att enbart Försvaret undantogs från tillståndskravet och således att bl.a. Polisen inte längre var befriade från detta. Radiokommunikation har i dag en mycket stor betydelse för Polisens arbete. En betydelse som kan förväntas öka ytterligare framöver i takt med den tekniska utvecklingen. Det har visat sig att kravet på tillstånd har försvårat Polisens möjligheter att bedriva sin verksamhet. Tillståndskravet har berett Polisen problem med att fullgöra sina åligganden och med att följa teknikutvecklingen.

Precis som när det gäller Försvaret är det ett gemensamt och övergripande samhällsintresse att Polisen får tillgång till frekvenser i den utsträckning som behövs. Enligt regeringens bedömning finns det inte några bärande skäl för att behandla Försvaret och Polisen olika när det gäller tillståndskrav för att använda radiosändare. Ändringar bör därför göras i 6 och 9 §§ lagen om radiokommunikation, så att samma bestämmelser tillämpas för Polisen som i dag gäller för Försvaret.

5.5 Ändringar i telelagen

Regeringens förslag: Operatörer av allmänt tillgängliga telenät skall åläggas att offentliggöra tekniska specifikationer för de gränssnitt som erbjuds.

Post- och telestyrelsens förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna stödjer Post- och telestyrelsens förslag eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Direktivets syfte att skapa en väl fungerande inre marknad för radio- och teleterminalutrustning medför också att tekniska specifikationer som används inom televerksamheten måste offentliggöras och informationen göras åtkomlig för tillverkarna av radio- och teleterminalutrustning. Medlemsstaterna skall anmäla till kommissionen vilka typer av gränssnitt som erbjuds av operatörerna av allmänt tillgängliga telenät.

I artikel 4.2 i direktivet finns en skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa att operatörerna offentliggör noggranna och adekvata tekniska

specifikationer för sådana gränssnitt innan allmänheten får tillgång till tjänster som tillhandahålls via dessa gränssnitt och regelbundet offentliggöra uppdateringar av specifikationerna. Telelagen reglerar televerksamheten i Sverige. Denna bestämmelse i direktivet bör lämpligen genomföras genom en ändring av 19 §, som idag gäller operatörernas skyldighet att informera tillsynsmyndigheten om de gränssnitt som erbjuds.

Prop. 1999/2000:51

6 Kostnader och ikraftträdande m.m.

6.1 Kostnader för tillsyn m.m.

Regeringens bedömning: Den myndighet som utses att ansvara för marknadskontrollen ges i uppdrag att utreda hur denna bör finansieras.

Post- och telestyrelsens förslag: Post- och telestyrelsen har föreslagit att marknadskontrollen skall finansieras genom avgifter som tas ut av radioanvändarna och av teleoperatörerna.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har avvisat eller varit tveksamma till förslaget och menar att det vore mer rimligt att de som tillverkar och marknadsför utrustningen får bära kostnaderna.

Skälen för regeringens bedömning: Direktivet föreskriver en skyldighet för medlemsstaterna att se till att marknadskontroll utförs av radio- och teleterminalutrustning som släpps ut på den nationella marknaden. Med hänsyn till den starka kritik som Post- och telestyrelsens förslag till finansiering av marknadskontrollen fått av remissinstanserna bör denna fråga utredas ytterligare. Regeringen avser att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att utreda hur denna lämpligen bör finansieras.

Det utvidgade tillämpningsområdet för lagen om radio- och teleterminalutrustning betyder att även området för överklagande till allmän förvaltningsdomstol utökas. Domstolsprövning med anledning av lagen förväntas även i fortsättningen vara ytterst begränsad och bedöms därför inte påverka förvaltningsdomstolarnas resursbehov.

6.2 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelse

Regeringens förslag: Lagen och lagändringarna skall träda i kraft den 8 april 2000. Utrustning skall fram till den 8 april 2001 få släppas ut på marknaden eller tas i bruk, om den uppfyller kraven för detta enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Skälen för regeringens förslag: Direktivet föreskriver att medlemsstaterna senast den 7 april 2000 skall anta och offentliggöra de lagar och andra författningsändringar som är nödvändiga för att genomföra direkti-

vet samt att dessa bestämmelser skall tillämpas från och med den 8 april 2000. Den nya lagstiftningen bör därför träda ikraft den 8 april 2000. Prop. 1999/2000:51

Enligt artikel 18.2 får utrustning som uppfyller kraven i hittillsvarande bestämmelser släppas ut på marknaden eller tas i bruk under ytterligare ett år. Det behövs därför en övergångsbestämmelse till den nya lagen med denna innebörd. Om utrustning med stöd av denna bestämmelse släpps ut på marknaden före den 8 april 2001 får den självklart även tas i bruk.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om radio- och teleterminalutrustning

1 §

Av bestämmelsen framgår att lagen omfattar såväl radioutrustning som teleterminalutrustning. Bestämmelsen innebär således att lagen får ett vidare tillämpningsområde än det som omfattades av den tidigare lagen om teleterminalutrustning. Viss utrustning undantas dock från lagens tillämpningsområde genom 3 §.

I artikel 1.2 och 1.3 regleras direktivets förhållande till vissa andra direktiv, bl.a. när utrustningen omfattar vissa medicintekniska produkter eller när utrustningen utgör en del av ett fordon. Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, ges därför en möjlighet att meddela föreskrifter om lagens tillämpning i sådana fall.

Genom hänvisningarna till lagen om radiokommunikation och telelagen i andra stycket klargörs att dessa lagar måste beaktas vid tillämpningen av denna lag.

2 §

Definitionerna grundar sig på de definitioner som anges i artikel 2 i direktivet. De språkliga justeringar som har gjorts i förhållande till den svenska direktivtexten avser inte att innebära några ändringar i sak.

Anledningen till att definitionen av radiovågor skiljer sig från den definition av radiovågor som anges i lagen om radiokommunikation är att definitionen i den lagen grundar sig på den definition som anges i Internationella teleunionens radioreglemente. I praktiken torde dock de olika definitionerna inte innebära någon skillnad, eftersom produkter som använder frekvenser under 9 kilohertz inte används för kommunikation och därför inte är att betrakta som radioutrustning.

Av begränsningen i definitionen av teleterminalutrustning till sådan som är *avsedd* att anslutas till ett allmänt tillgängligt telenät följer att sådan teleterminalutrustning som i och för sig är möjlig att ansluta till ett allmänt tillgängligt telenät, men som endast är avsedd att anslutas till ett privat telenät inte omfattas av definitionen. Sådan utrustning omfattas av annan reglering om bl.a. elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet.

En utrustning kan i vissa fall vara att betrakta både som en radioutrustning och som en teleterminalutrustning. Ett exempel på sådan utrustning

är mobiltelefoner, som är en radioutrustning avsedd att anslutas till ett allmänt tillgängligt telenät. Prop. 1999/2000:51

Begreppet ”allmänt tillgängligt telenät” definieras indirekt i direktivet genom definitionen av teleterminalutrustning (artikel 2 b).

3 §

I bestämmelsen undantas viss utrustning från lagens tillämpningsområde. Punkterna 1–6 i första stycket överensstämmer med den utrustning som undantas från direktivets tillämpningsområde i bilaga 1. Den typ av utrustning som undantas utgör främst sådan som inte är avsedd att placeras på marknaden och som i allt väsentligt regleras av andra regelverk.

Första punkten avser sådan utrustning som används av radioamatörer. Vad som avses med utrustning som inte finns att tillgå i handeln förtydligas i andra stycket. För användningen av sådan utrustning finns föreskrifter utfärdade av Post- och telestyrelsen. Den artikel 1, definition 53 i Internationella teleunionens radioreglemente som anges i direktivet motsvaras av nuvarande definition 56 i samma artikel.

I *andra punkten* undantas sådan marin utrustning som omfattas av rådets direktiv 96/98/EG, vilket genomförts i svensk rätt genom Sjöfartsverkets föreskrifter om marin utrustning.

Syftet med att undanta kablar och ledningar i *tredje punkten* är att dessa kan vara att betrakta som komponenter i en produkt som möjliggör kommunikation med hjälp av radiovågor och därför omfattas av begreppet radioutrustning (se 2 §).

Med radiomottagarutrustning i *fjärde punkten* avses rundradio-mottagare som är avsedda för passiv mottagning av ljud och bild, såsom vanliga radio- och TV-apparater. Sådan utrustning omfattas av föreskrifter utfärdade av Elsäkerhetsverket och av Radio- och TV-verket.

I *femte punkten* undantas viss flygplansutrustning. Sådan utrustning omfattas dels av tekniska regler utfärdade av International Civil Aviation Organisation (ICAO), till vilken Sverige anslutit sig, dels av Luftfartsverkets föreskrifter.

Sjätte punkten undantar sådan utrustning som används för flygledning.

Andra stycket är ett förtydligande av vad som avses med utrustning som inte finns att tillgå i handeln i första punkten och grundar sig på bilaga 1, punkt 1, andra stycket i direktivet.

I tredje stycket bemyndigas regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag för bl.a. sådan utrustning som uteslutande används inom försvars- och polisverksamhet. Det innebär att sådan utrustning som även används inom andra områden, såsom vanliga telefonväxlar och mobiltelefoner inte kan undantas från lagens tillämpningsområde. Vad som avses med bemyndigandet är främst sådan utrustning som är specialtillverkad för försvarets eller polisens verksamhet. Bemyndigandet möjliggörs av artikel 1.5 i direktivet.

4 §

Av bestämmelsen framgår att utrustning måste uppfylla vissa krav för att få släppas ut på marknaden eller tas i bruk. Vilka krav som måste uppfyllas framgår av föreskrifter utfärdade av regeringen eller den myndighet

som regeringen bestämmer. Bestämmelsen grundar sig främst på artiklarna 3 och 6.3 i direktivet.

Prop. 1999/2000:51

För att få använda sådan utrustning som omfattas av lagen om radiokommunikation krävs tillstånd, såvida inte undantag från tillståndsplikten har meddelats. Tillstånd och undantag kan även förenas med villkor av olika slag. Andra stycket innebär att sådan utrustning inte bara måste uppfylla de krav som följer av första stycket för att få tas i bruk, utan även måste uppfylla de krav på tillstånd o.d. som följer av lagen om radiokommunikation.

I tredje stycket första meningen genomförs artikel 6.4 i direktivet. Andra meningen i samma stycke möjliggörs av artikel 9.5. Enligt artikel 7.2 får medlemsstaterna även begränsa ibruktagandet av radioutrustning bl.a. för att undvika skadlig störning. Rätten att meddela sådana bestämmelser kan dock inte delegeras av hänsyn till regeringsformen (jfr prop. 1992/93:200 s. 169 ff). Bestämmelser om användningen av radioanläggningar finns dock i lagen (1993:599) om radiokommunikation.

5 §

Bestämmelsen genomför artikel 5.1 i direktivet.

6 §

Bestämmelsen motsvaras av artikel 8.2 i direktivet.

7 §

I första stycket genomförs artikel 7.3 i direktivet. Skyddsbestämmelserna i andra stycket möjliggörs av artikel 7.4 och 7.5.

8–10 §§

Föreskrifterna i 8–9 §§ och 10 § första stycket motsvaras av tidigare 5–7 §§ lagen om teleterminalutrustning. Ordet "importerar" i tidigare 5 § andra stycket 3 har dock, på inrådan av Lagrådet, ersatts med "till Sverige för in", för att förtydliga att inte bara den som för in utrustning från länder utanför EU, utan även den som för in utrustning från andra EU-länder omfattas av bestämmelsen. Genom 10 § första stycket genomförs artikel 9.1 i direktivet. Tillsynsmyndighetens befogenheter enligt 10 § andra stycket gäller ingrepp med stöd av artikel 9.5 i direktivet.

Eftersom både beslut enligt första och enligt andra stycket bör kunna förenas med vite har på förslag från *Lagrådet* sista meningen i första stycket utgått och ett nytt tredje stycke införts.

11–12 §§

Straffbestämmelserna motsvaras av tidigare 9–10 §§ lagen om teleterminalutrustning, men avser nu också radioutrustning. I 18 § lagen om radiokommunikation finns straffbestämmelser avseende handlingar i strid med den lagen.

13 §

Med hänsyn till den allmänna principen att straff och vite inte får ådömas för en och samma förseelse klargörs på förslag från *Lagrådet* hur de båda sanktionsformerna förhåller sig till varandra.

14 §

Bestämmelsen motsvaras i princip av tidigare 11 § lagen om teleterminalutrustning. Med anledning av vad *Lagrådet* anfört i sitt yttrande skall dock förverkande inte kunna ske av andra skäl än för att förebygga brott. Den möjlighet som tidigare fanns att besluta om värdeförverkande fyller därför inte någon funktion och skall inte längre finnas.

15 §

Bestämmelsen motsvaras av tidigare 12 § lagen om teleterminalutrustning.

Övergångsbestämmelserna

Lagen föreslås träda i kraft den 8 april 2000. I artikel 18.2 i direktivet anges dock att medlemsstaterna inte skall hindra utsläppande på marknaden eller ibruktagande av utrustning som överensstämmer med bestämmelserna i det tidigare teleterminaldirektivet (98/13/EG) eller med gällande regler inom medlemsstaternas territorium, om utrustningen för första gången släpptes ut på marknaden innan eller senast två år efter det att direktivet trädde i kraft.

Direktivet trädde enligt artikel 21 i kraft samma dag som det offentliggjordes i Europeiska gemenskapernas officiella tidning, vilket var den 7 april 1999. Det innebär att sådan utrustning som för första gången släpps ut på marknaden före den 8 april 2001 och som överensstämmer med de krav som ställdes enligt den tidigare lagen om teleterminalutrustning, och föreskrifter meddelade med stöd av den, inte kan hindras att släppas ut på marknaden eller tas i bruk, även om den inte skulle uppfylla de krav som ställs enligt den nya lagen.

7.2 Förslaget till lag om ändring i lagen om radio-kommunikation

1 §

Den föreslagna ändringen innebär att kravet på tillstånd för innehav av radiosändare upphävs. Skälet för detta har utvecklats i avsnitt 5.4.

I fjärde stycket görs en hänvisning till den föreslagna lagen om radio- och teleterminalutrustning, som reglerar när sådan utrustning får släppas ut på marknaden. Därigenom förtydligas att den omständigheten att kravet på innehav upphävs inte automatiskt medför att det föreligger en rätt att släppa ut produkten på marknaden.

3 §

Den föreslagna ändringen är en följd av att kravet på tillstånd för *innehav* av radioanläggningar upphävs. Det saknas skäl att behålla tillståndskrav

på ofullständiga radiosändare och byggsatser om ett sådant krav på en fullständig radiosändare inte finns. Dessutom torde sådan utrustning inte uppfylla direktivets krav för att få släppas ut på marknaden.

Kravet på tillstånd vid överlåtelse eller upplåtelse i tredje stycket innebär ett indirekt krav på tillstånd för innehav. Eftersom det föreslås att detta krav skall tas bort bör tredje stycket följaktligen upphävas.

4 §

Ändringen föränleds av att 7 § samt 3 § andra och tredje styckena upphävs.

6 §

Ändringen i första stycket föränleds av att 3 § andra och tredje styckena upphävs.

Tillägget i första stycket innebär att Polisen inte längre behöver tillstånd för att använda radiosändare. De tillståndsbeslut som tidigare meddelats fortsätter dock att gälla vad avser frekvenstilldelning och andra villkor, tills dess att tillståndsbesluten löper ut eller beslut med annat innehåll meddelas.

7 §

Paragrafen upphävs eftersom kravet på tillstånd för innehav tas bort.

8 §

Ändringen i första stycket, första meningen föränleds av att andra och tredje styckena i 3 § upphävs.

Upphävandet av tredje stycket är en följd av lagen inte längre reglerar innehav.

9 §

Ändringarna i första stycket första meningen samt i andra och tredje styckena görs till följd av att kravet på tillstånd för innehav tas bort.

Ändringen i första stycket 5 är en följdändring med anledning av att Polisen genom tillägget i 6 § undantas från tillståndskravet.

9 a §

Ändringen görs till följd av att kravet på tillstånd för innehav tas bort.

10 §

Paragrafen upphävs med anledning av att kravet på tillstånd för innehav tas bort.

11 §

Ändringen i första stycket är en följd av att kravet på innehavstillstånd tas bort. I andra stycket görs en språklig ändring för att förtydliga att det enbart är användningen som avses.

16 §

Ändringarna görs till följd av att kravet på tillstånd för innehav tas bort. Teoretiskt sett är begreppet ”den som använder” något snävare än

begreppet "innehavare". I praktiken är ändringen dock betydelselös eftersom det endast är den som använder en radiosändare eller radiomottagare som kan förorsaka störningar.

Prop. 1999/2000:51

18 §

Samtliga ändringar föranleds av att kravet på tillstånd för innehav tas bort.

Hänvisningen till lagen om straff för varusmuggling tas bort med anledning av att 3 § andra stycket upphävs.

19 §

Ändringen syftar till att göra bestämmelserna om överklagande i lagen om radiokommunikation, telelagen och den nya lagen om radio- och teleterminalutrustning enhetliga. På förslag från *Lagrådet* har tredje stycket fått en tydligare skrivning.

7.3 Förslaget till lag om ändring i telelagen

1 §

På förslag från *Lagrådet* införs en definition av gränssnitt. Definitionen grundar sig på den definition som anges i artikel 2 e) i direktivet.

4 §

Hänvisningen till lagen om radio- och teleterminalutrustning syftar till att förtydliga att de krav som ställs för att få ansluta utrustning till ett allmänt tillgängligt telenät regleras av den lagen.

19 §

Den föreslagna skyldigheten att offentliggöra tekniska specifikationer för gränssnitt följer av artikel 4.2 i direktivet. I denna artikel föreskrivs även att medlemsstaterna skall anmäla till kommissionen vilka gränssnitt som används inom landet. Teleoperatörerna skall därför informera tillsynsmyndigheten bl.a. vilka typer av gränssnitt som erbjuds.

Regeringen eller tillsynsmyndigheten får, enligt 22 §, meddela närmare föreskrifter om kraven.

Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av
den 9 mars 1999 om radioutrustning och
teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande
av utrustningens överensstämmelse

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 1

Finns endast i den tryckta upplagan

Post- och telestyrelsens lagförslag

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 2

Finns endast i den tryckta upplagan

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 3

1. Rikspolisstyrelsen
2. Statskontoret
3. Kommerskollegium
4. SIS-Standardiseringen i Sverige
5. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
6. Försvarets materielverk
7. Försvarmakten
8. Kustbevakningen
9. Statens räddningsverk
10. Tullverket
11. Konsumentverket
12. Radio- och TV-verket
13. Banverket
14. Elsäkerhetsverket
15. Konkurrensverket
16. Luftfartsverket
17. Närings- och teknikutvecklingsverket
18. Sjöfartsverket
19. Vägverket
20. Informationstekniska standardiseringen
21. IT-företagen
22. Mobilteleleverantörerna
23. Organisationen för svensk handel
24. Svenska Elektriska Kommissionen
25. Sveriges Industriförbund
26. Sveriges Kommunikations- och Elektronikföretag
27. Europolitan AB
28. Nokia Telecommunications AB
29. SEMKO AB
30. Telefonaktiebolaget LM Ericsson
31. Tele2 AB
32. Telia AB
33. Teracom AB

Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om radio- och teleterminalutrustning

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om radioutrustning och teleterminalutrustning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om lagens tillämpning när utrustningen ingår i eller är tillbehör till en annan produkt.

När det gäller användning av radioanläggningar och radiovågor för kommunikation finns bestämmelser i lagen (1993:599) om radiokommunikation. För televerksamhet finns bestämmelser i telelagen (1993:597).

2 § I denna lag avses med

utrustning: en produkt som är antingen radioutrustning eller teleterminalutrustning eller båda delarna,

radioutrustning: en produkt som möjliggör kommunikation med hjälp av utsändning eller mottagning av radiovågor inom ett frekvensområde som tilldelats markbunden radiokommunikation eller satellitkommunikation, eller en relevant komponent i en sådan produkt,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

skadlig störning: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigationstjänst eller någon annan säkerhetstjänst, eller som på annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

teleterminalutrustning: en produkt som möjliggör kommunikation och som är avsedd att direkt eller indirekt anslutas till ett allmänt tillgängligt telenät, eller en relevant komponent i en sådan produkt,

allmänt tillgängligt telenät: ett telenät som helt eller delvis används för att tillhandahålla teletjänster eller nätkapacitet till allmänheten,

teleoperatör: den som förvärvsmässigt bedriver televerksamhet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (EGT L 91, 7. 4. 1999, s. 10, Celex 399L0005).

gränssnitt: en nätanslutningspunkt varigenom en användare får tillgång till ett allmänt tillgängligt telenät eller radiogränssnitt som anger förbindelsen mellan radioutrustningar samt tekniska specifikationer för dessa.

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 4

3 § Lagen omfattar inte följande utrustning:

1. radioutrustning som används av radioamatörer enligt artikel S1.56 i Internationella teleunionens radioreglemente, såvida utrustningen inte finns att tillgå i handeln,
2. utrustning som omfattas av rådets direktiv 96/98/EG av den 20 december 1996 om marin utrustning²,
3. kablar och ledningar,
4. radiomottagarutrustning som är avsedd att användas endast för mottagning av radio- och TV-sändningar,
5. sådana produkter, apparater och komponenter som avses i artikel 2 i rådets förordning (EEG) nr 3922/91 av den 16 december 1991 om harmonisering av tekniska krav och administrativa förfaranden inom området civil luftfart³ och
6. utrustning och system för ledning av lufttrafiken enligt artikel 1 i rådets direktiv 93/65/EEG av den 19 juli 1993 om definition och användning av kompatibla tekniska specifikationer för upphandling av utrustning och system för ledning av lufttrafiken⁴.

Byggsatser med lösa delar avsedda att byggas samman av radioamatörer och kommersiell utrustning som modifierats av och för radioamatörer betraktas inte som utrustning som finns att tillgå i handeln.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från denna lag beträffande utrustning som uteslutande används för verksamhet som rör allmän säkerhet, försvar och nationell säkerhet eller statens verksamhet på det straffrättsliga området.

Krav på utrustning

4 § Utrustning får släppas ut på marknaden och tas i bruk endast om den uppfyller de väsentliga krav i fråga om egenskaper och de krav i övrigt när det gäller produktinformation, bedömning av överensstämmelse och märkning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Radioutrustning får tas i bruk endast om användningen är förenlig med lagen (1993:599) om radiokommunikation och med stöd av den lagen meddelade föreskrifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att anmäla till tillsynsmyndigheten innan radioutrustning som använder frekvensband som inte är harmoniserade inom hela den europeiska gemenskapen släpps ut på marknaden. Om det behövs för att undvika skadlig störning, får regeringen eller den myn-

² EGT L 46, 17.2.1997, s. 25 (Celex 396L0098).

³ EGT L 373, 31.12.1991, s. 4 (Celex 391R3922).

⁴ EGT L 187, 29.7.1993, s. 52 (Celex 393L0065).

dighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter som begränsar rätten att släppa ut radioutrustning på marknaden, även om den i övrigt uppfyller gemenskapsrättens krav.

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 4

5 § Om utrustning, eller delar av den, uppfyller kraven i relevanta harmoniserade standarder, vilkas referensnummer har offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning, skall det förutsättas att de väsentliga egenskapskrav som avses i 4 § första stycket och som omfattas av dessa standarder är uppfyllda.

6 § Även om viss utrustning inte uppfyller de krav som avses i 4 §, får den visas på handelsmässor, utställningar, demonstrationer eller liknande. Det skall dock tydligt anges att utrustningen inte får saluföras eller tas i bruk förrän den uppfyller kraven.

Anslutningsrätt

7 § Endast utrustning som uppfyller de krav som avses i 4 § får anslutas till ett allmänt tillgängligt telenät. En teleoperatör får inte av tekniska skäl vägra att ansluta sådan utrustning till telenätet.

Efter medgivande av tillsynsmyndigheten får dock operatören vägra att ansluta, koppla ifrån eller ta ur bruk utrustning som avses i första stycket, om den orsakar skada på nätet eller dess funktion eller medför skadlig störning. I nödfall får utrustningen kopplas ifrån omedelbart, om det krävs för att skydda nätet och användaren utan dröjsmål och kostnadsfritt kan erbjudas en alternativ lösning. Operatören skall då omgående underrätta tillsynsmyndigheten.

Tillsyn

8 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

9 § Tillsynsmyndigheten har rätt att när det behövs för tillsynen

1. på begäran få upplysningar och ta del av handlingar,
2. få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, och
3. hos den som tillverkar, importerar, saluför eller hyr ut utrustning få tillgång till denna för kontroll.

Myndigheten har rätt att få verkställighet hos kronofogdemyndigheten av beslut som gäller åtgärder enligt första stycket. Därvid gäller bestämmelserna i 16 kap. 10 § utsökningsbalken om sådan verkställighet.

10 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för efterlevnaden av denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Sådana förelägganden och förbud får förenas med vite.

I fråga om radioutrustning som har orsakat eller med fog kan antas komma att orsaka skadlig störning, får tillsynsmyndigheten meddela förelägganden eller förbud som begränsar eller förbjuder utsläppande på marknaden eller avser återkallelse från marknaden, även om utrustningen i övrigt uppfyller gemenskapsrättens krav.

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 4

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om skyldighet att betala avgift för tillsynsmyndighetens verksamhet enligt denna lag.

Straff

12 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet släpper ut utrustning på marknaden i strid med de krav som avses i 4 § döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

13 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet till ett allmänt tillgängligt telenät ansluter teleterminalutrustning som inte uppfyller de krav som avses i 4 § döms till böter.

14 § Utrustning som har varit föremål för brott enligt 12 eller 13 § skall förklaras förverkad, om det är påkallat för att förebygga brott eller om det i övrigt finns skäl för förverkande och detta inte vore uppenbart oskäligt. I stället för utrustningen får dess värde förklaras förverkat.

Överklagande

15 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag som inte avser påförande av avgift gäller omedelbart, om inte annat har bestämts.

1. Denna lag träder i kraft den 8 april 2000, då lagen (1992:1527) om teleterminalutrustning upphör att gälla.

2. Utrustning får fram till den 8 april 2001 släppas ut på marknaden eller tas i bruk, om den uppfyller kraven för detta enligt vid ikraftträdandet gällande äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1993:599) om radiokommunikation

dels att 7 och 10 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 3, 4, 6, 8–9a, 11, 16, 18 och 19 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om *innehav och* användning av radioanläggningar samt om användning av radiovågor för kommunikation, m.m.

Denna lag innehåller bestämmelser om användning av radioanläggningar samt om användning av radiovågor för kommunikation, m.m.

Bestämmelserna i lagen syftar till att, med beaktande av vad som i annan lag kan vara särskilt föreskrivet om viss radioanvändning, främja ett effektivt nyttjande av möjligheterna till radiokommunikationer och andra användningar av radiovågor.

Vid tillämpningen av lagen skall radiokommunikationens betydelse för yttrandefriheten och informationsfriheten beaktas särskilt.

Om radioutrustning finns det särskilda bestämmelser i lagen (2000:000) om radio- och teleterminalutrustning.

3 §

För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få *inneha eller* använda en radiosändare krävs tillstånd enligt denna lag. *Krav på tillstånd gäller i samma utsträckning för att få inneha en radiosändare som är ofullständig eller en byggsats för tillverkning av radiosändare.*

Endast den som har tillstånd enligt första stycket får till Sverige införa radiosändare, ofullständiga radiosändare och byggsatser för tillverkning av radiosändare.

Radiosändare, ofullständiga radiosändare och byggsatser för tillverkning av radiosändare får

För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda en radiosändare krävs tillstånd enligt denna lag.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (EGT L 91, 7. 4. 1999, s. 10, Celex 399L0005).

inte överlåtas eller upplåtas till någon som saknar tillstånd enligt första stycket. Överlåtelse eller upplåtelse får dock ske till någon, som inte skall inneha eller använda radiosändaren, under förutsättning att denne visar att den som skall inneha eller använda radiosändaren har tillstånd enligt första stycket.

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 4

4 §

Den som enligt 6, 7 eller 8 § är undantagen från tillståndsplikt skall vid tillämpning av bestämmelserna i denna lag anses ha tillstånd enligt 3 § första stycket.

Den som enligt 6 eller 8 § är undantagen från tillståndsplikt skall vid tillämpning av bestämmelserna i denna lag anses ha tillstånd enligt 3 §.

6 §

Det krav på tillstånd som föreskrivs i 3 § första stycket gäller inte för Försvarsmakten eller Försvarets radioanstalt eller för Försvarets materielverk vid verksamhet som Materielverket bedriver på uppdrag av Försvarsmakten eller Försvarets radioanstalt.

Det krav på tillstånd som föreskrivs i 3 § gäller inte för Försvarsmakten eller Försvarets radioanstalt eller för Försvarets materielverk vid verksamhet som Materielverket bedriver på uppdrag av Försvarsmakten eller Försvarets radioanstalt.

Efter hörande av Försvarsmakten beslutar tillståndsmyndigheten om frekvenstilldelning för Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk och om de ytterligare villkor som behövs.

8 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten enligt 3 § första stycket i fråga om

1. radiosändare som utnyttjar särskilt bestämda, gemensamma frekvenser,
2. radiosändare på utländska fartyg, luftfartyg eller motorfordon, och
3. radiosändare som *innehas eller* används av en person som inte har hemvist i Sverige.

Undantag enligt första stycket 1 får förenas med villkor att den radioanläggning i vilken sändaren

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten enligt 3 § i fråga om

1. radiosändare som utnyttjar särskilt bestämda, gemensamma frekvenser,
2. radiosändare på utländska fartyg, luftfartyg eller motorfordon, och
3. radiosändare som används av en person som inte har hemvist i Sverige.

Undantag enligt första stycket 1 får förenas med villkor att den radioanläggning i vilken sändaren

ingår uppfyller bestämda tekniska krav.

ingår uppfyller bestämda tekniska krav. *Dessa krav får inte gå utöver vad som följer av 11 § andra stycket.*

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 4

Undantag enligt första stycket 2 eller 3 får föreskrivas endast om innehavet är tillåtet i hemlandet.

9 §

Tillstånd att *inneha och* använda radiosändare
radiosändare skall på ansökan meddelas, om
delas, om

1. det kan antas att radiosändaren kommer att användas på ett sådant sätt att annan tillåten radioanvändning i Sverige och i utlandet inte riskerar att bli skadligt påverkad,

2. radiosändaren, tillsammans med avsedd radiomottagare, är så beskaffad i tekniskt hänseende att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i en miljö som den är avsedd för,

3. det kan antas att användningen inte kommer att hindra sådan radio-kommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen,

4. radioanvändningen inte kommer att ta i anspråk frekvensutrymme som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar, och

5. det kan antas att användningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt och i den utsträckning som anges i 6 § Försvarets materielverk.

Särskilda bestämmelser om tillstånd att *inneha och* använda radiosändare i vissa fall finns i 9 a §.

Särskilda bestämmelser om tillstånd att använda radiosändare i vissa fall finns i 9 a §.

Tillstånd att *inneha och* använda radiosändare för sådana utsändningar som förutsätter att sökanden eller någon annan som sökanden utför sändningsuppdrag åt fått medgivande enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får meddelas endast om sådant medgivande föreligger.

Tillstånd att använda radiosändare för sådana utsändningar som förutsätter att sökanden eller någon annan som sökanden utför sändningsuppdrag åt fått medgivande enligt annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av annan lag, får meddelas endast om sådant medgivande föreligger.

9 a §²

När det uppkommer fråga att meddela tillstånd att *inneha och* använda radiosändare för nya eller väsentligt ändrade radioanvändningar och det kan antas att det

När det uppkommer fråga att meddela tillstånd att använda radiosändare för nya eller väsentligt ändrade radioanvändningar och det kan antas att det

² Senaste lydelse 1999:576.

frekvensutrymme som kan avsättas för verksamheten för verksamheten inte är tillräckligt för att ge tillstånd för att ge tillstånd åt alla som vill åt alla som vill driva sådan verkdriva sådan verksamhet, skall provsamhet, skall provning ske efter ett ning ske efter ett förfarande med förfarande med allmän inbjudan till allmän inbjudan till ansökan. ansökan.

Detsamma gäller när det frekvensutrymme som avsatts för en viss radioanvändning utökas eller på annat sätt medger att ytterligare tillstånd meddelas.

Första stycket gäller inte sådan radioanvändning som

1. avser utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket första meningen yttrandefrihetsgrundlagen,
2. omfattas av 12 § telelagen, eller
3. är avsedd för privat bruk.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillståndsmyndigheten får meddela föreskrift om de sakliga grunder som skall tillämpas vid provningen enligt första stycket.

11 §

Tillstånd att *inneha och* använda Tillstånd att använda radio- radiosändare skall avse en viss sändare skall avse en viss radio- radioanvändning. användning.

När ett tillstånd beviljas skall i den mån det behövs tillståndet förenas med villkor angående

1. den frekvens som sökanden tilldelats,
2. antennens och i övrigt radiosändarens beskaffenhet,
3. det geografiska område inom vilket en mobil radiosändare får användas,
4. var antennen till en fast radiosändare skall vara belägen,
5. kompetenskrav för den som skall handha radioanläggningen,
6. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med någon annan, samt
7. annat som är av betydelse för ett effektivt frekvensutnyttjande.

16 §

Om en radiosändare stör användningen av en annan radioanläggning skall den som har tillstånd till att *inneha och* använda radiosändaren använda radiosändaren ombesörja ombesörja att störningen upphör att störningen upphör eller i eller i görligaste mån minskas. görligaste mån minskas. Motsvarande skyldighet gäller för svarande skyldighet gäller för *den innehavare av* en radiomottagare *som använder* en radiomottagare som stör användningen av en annan som stör användningen av en annan radiomottagare. radiomottagare.

Den myndighet som regeringen bestämmer får förelägga den som enligt första stycket är skyldig att vidtaga åtgärder mot en störning att fullgöra denna skyldighet. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. *innehär eller* använder radio sändare utan tillstånd där sådant tillstånd krävs enligt denna lag eller använder radiosändare i strid med ett villkor som har bestämts vid meddelandet av tillstånd,

2. *innehär en ofullständig radio sändare eller byggsats för tillverkning av radiosändare utan tillstånd där sådant krävs enligt denna lag,*

3. *överlåter eller upplåter en radiosändare, ofullständig radiosändare eller byggsats för tillverkning av radiosändare till någon som saknar tillstånd där sådant krävs enligt denna lag, eller*

4. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 17 § tredje stycket.

Sådana radiosändare, *ofullständiga radiosändare eller byggsatser för tillverkning av radiosändare* eller elektriska anläggningar som har varit föremål för brott enligt första stycket kan förklaras förverkade. Bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken skall därvid tillämpas.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot 3 § andra stycket finns i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

19 §

Tillståndsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsrätten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Första stycket gäller inte beslut som avses i 6 §.

Beslut enligt denna lag, som inte gäller påförande av avgifter, skall gälla omedelbart om inte annat har bestämts.

1. Denna lag träder i kraft den 8 april 2000.

2. Föreskriften i 19 § om krav på prövningstillstånd tillämpas inte i de fall där det första beslutet i ärendet fattats före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs¹ att 4 och 19 §§ telelagen (1993:597)² skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

För sådan televerksamhet som innefattar användning av radiosändare gäller, utöver denna lag, lagen (1993:599) om radiokommunikation.

Om anslutning av utrustning till ett allmänt tillgängligt telenät finns bestämmelser i lagen (2000:000) om radio- och teleterminalutrustning.

19 §

Den som tillhandahåller anslutning till ett allmänt tillgängligt telenät skall informera telenätet i en fast nätanslutningspunkt tillsynsmyndigheten om vilka tekniska specifikationer skall följas vid anslutning till nätet samt om vilka tekniska specifikationer skall följas vid anslutningen. En operatör av ett allmänt tillgängligt telenät skall informera tillsynsmyndigheten om vilka tekniska specifikationer skall följas vid anslutning till nätet samt om vilka tekniska specifikationer skall följas vid anslutningen. offentliggöra noggranna och adekvata tekniska specifikationer för de gränssnitt som erbjuds.

Denna lag träder i kraft den 8 april 2000.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (EGT L 91, 7. 4. 1999, s. 10, Celex 399L0005).

² Lagen omtryckt 1999:578.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1999-12-17

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet
Leif Thorsson, regeringsrådet Rune Lavin.

Enligt en lagrådsremiss den 9 december 1999 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om radio- och teleterminalutrustning,
2. lag om ändring i lagen (1993:599) om radiokommunikation,
3. lag om ändring i telelagen (1993:597).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Lena Klintefall Råssjö och departementssekreteraren Malen Lindman.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om radio- och teleterminalutrustning

Lagförslaget innehåller osedvanligt många bemyndiganden (se 1, 3, 4 och 11 §§). För dessa finns stöd i 8 kap. 7 § första stycket 3 ("kommunikationer") regeringsformen. De centrala bestämmelserna i 4 § om kraven på utrustning består förutom av en hänvisning till en annan lag av tre bemyndiganden. Av det bakomliggande EG-direktivet framgår i viss mån vilka krav det kan bli fråga om, men något förslag till de föreskrifter som är avsedda att ingå i en förordning eller en myndighets föreskrifter finns ännu inte. Inte desto mindre finns redan i lagförslaget regler om straff (12 och 13 §§) för den som med uppsåt eller oaktsamhet skulle underlåta att iaktta sådana krav som kan komma att uppställas i föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 §.

Den lagstiftningsmetod som valts har uppenbarligen stöd i 8 kap. 7 § sista stycket sista meningen regeringsformen. Lagrådet vill dock påpeka att metoden försvårar, och ibland omöjliggör, en sådan granskning som enligt 8 kap. 18 § tredje stycket regeringsformen åvilar Lagrådet. Beträffande det aktuella lagförslaget saknar Lagrådet exempelvis nödvändiga förutsättningar för att bedöma ovannämnda straffbestämmelsers egentliga innebörd och kommande tillämpning, när de objektiva rekvisiten inte är kända.

Det idealiska tillståndet är att det redan vid Lagrådets granskning finns utarbetade förslag till sådana föreskrifter som avses i ett bemyndigande. Några sådana förslag finns dock nästan aldrig, och bortsett från ett eventuellt EG-direktiv brukar inte heller någon annan information kunna erhållas.

10 §

Paragrafens formulering medför att det endast skulle vara förelägganden och förbud enligt första stycket som fick förenas med vite. Vid

föredragningen inför Lagrådet framkom att avsikten är att även beslut enligt andra stycket skall kunna föras med viteshot. För att uppnå detta syfte bör sista meningen i första stycket utgå och ett nytt tredje stycke införas med förslagsvis följande lydelse: ”I beslut om föreläggande eller förbud kan tillsynsmyndigheten sätta ut vite.”

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 5

11 §

Enligt paragrafen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för tillsynsmyndighetens verksamhet. Lagrådsremissen innehåller inte några upplysningar hur regeringen avser att utnyttja bemyndigandet; detta torde sammanhålla med att regeringen avser att låta utreda frågan hur marknadskontrollen skall finansieras. Lagrådet vet därför inte vilka som skall betala avgifter, på vad avgifterna skall beräknas eller hur stora avgifterna skall vara. Enligt Lagrådets mening bör ett förslag, som på detta sätt saknar varje underbyggnad, inte läggas fram för riksdagen. Bl.a. föreligger den risken att avgifterna kan komma att bestämmas på sådant sätt att de blir att hänföra till skatt och därför inte kan grundas på normdelegation, jfr 8 kap. 7 § regeringsformen. I vart fall är lagrådsgranskningen av en sådan bestämmelse meningslös. Lagrådet vill peka på möjligheten att en bestämmelse i ämnet förs in i den nya lagen först efter det att den bebadade utredningen genomförts.

12 och 13 §§

Båda de föreslagna paragraferna avser fall där gärningsmannen inte iakttar sådana krav som anges i föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 §. Tillsynsmyndigheten får, enligt 10 § första stycket, meddela de förelägganden och förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Det är inte alls otänkbart att ett vitessanktionerat myndighetsbeslut, och då särskilt om detta har formen av ett förbud, kan komma att avse ett förfarande som också är straffbart.

Principen att straff och vite inte får ådömas för en och samma förseelse har i vissa fall iakttagits av domstolarna även utan uttryckligt lagstöd (se t.ex. Högsta domstolen i NJA 1982 s. 633 men jfr Regeringsrätten i RÅ 1992 ref. 25). För att klargöra hur de båda sanktionsformerna är avsedda att förhålla sig till varandra bör dock en uttrycklig regel införas i lagen med förslagsvis följande lydelse: ”Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud skall inte dömas till ansvar enligt denna lag för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.” Jfr t.ex. 58 § fjärde stycket räddningstjänstlagen och 3 kap. 24 § ordningslagen. Regeln bör omfatta både 12 och 13 §§ och kan därför lämpligen föras in i en ny 14 § med den följd att de föreslagna 14 och 15 §§ blir 15 respektive 16 §. Detta föranleder en ändring även av ingressen.

14 §

Som mönster för den föreslagna förverkandebestämmelsen i förevarande paragraf har använts motsvarande bestämmelse i lagen om

teleterminalutrustning. Förslaget till denna granskades inte av Lagrådet. Som förutsättning för förverkande anges, utom att det är påkallat för att förebygga brott, att det i övrigt finns skäl för förverkande. Härtill har knutits en föreskrift om värdeförverkande, som inte fyller något ändamål när det är fråga om förverkande i syfte att förebygga brott. En hänvisning till att det "finns skäl" kan inte anses utgöra ett godtagbart sätt att bestämma förutsättningarna för förverkande. Under det fortsatta beredningsarbetet bör övervägas, vilka ändamål ett förverkande skall tjäna i förevarande fall, och paragrafen utformas med hänsyn till dessa ändamål. Mönster kan därvid hämtas i 36 kap. brottsbalken.

Prop. 1999/2000:51
Bilaga 5

Förslaget till lag om ändring i lagen om radiokommunikation

8 §

Under föredragningen har upplysts att den föreslagna nya andra meningen i andra stycket bör utgå. Lagrådet har inte något att erinra mot en sådan ändring.

19 §

Vid föredragningen inför Lagrådet framkom att regeln i tredje stycket skall förstås så att de beslut som där nämns inte är överklagbara. Detta syfte bör uttryckas tydligare och förslagsvis då på följande sätt: "Beslut som avses i 6 § får dock inte överklagas."

Förslaget till lag om ändring i telelagen

1 §

I denna paragraf bör införas en definition av begreppet gränssnitt, som föreslås använt i 19 §. Ändringen föranleder en ändring även av ingressen.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 20 januari 2000

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Freivalds, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: Mona Sahlin

Regeringen beslutar proposition 1999/2000:51 Lag om radio- och tele-terminalutrustning, m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- häver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
Lag om radio- och teleterminalutrustning	1, 3 och 4 §§	399L0005

